

Värdegrund och idéhistoria 7,5p

Enligt Läroplanens för Grundskolan m fl skolor inledande kapitel har skolan en tydlig värdegrund:

Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta är de värden som skolan ska gestalta och förmedla. I överensstämmelse med den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism sker detta genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande.¹

Om skolan och dess lärare ska kunna utföra sitt uppdrag krävs både medvetenhet och pedagogiska strategier för vad skolans värdegrund innebär och hur eleverna själva kan bli präglade av dessa värderingar.

Den etik som ska förmedlas presenteras så här:

den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism sker detta genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande².

STH:s värdegrundscertifiering motsvarar en högskolekurs om ca fem veckors heltidsstudier och syftar till att ge aktiva och blivande lärare och annan skolpersonal verktyg för att själva arbeta med värdegrunden i en skola. Varje skola ska bedriva ett värdegrundsarbete och utveckla en pedagogik som garanterar att eleverna vet vad denna etik är och utifrån detta kan utveckla egna värderingar och handlingsmönster.

Utbildningsmål

Efter värdegrundsutbildningen förväntas de som tagit del av den:

- kunna beskriva den värdegrund som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism, dess idéhistoriska bakgrund och hur den gestaltats i västerlandets kultur och samhällsliv,
- kunna reflektera över och formulera strategier för hur denna etik kan implementeras i skolan

¹ https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/laroplan-och-kursplaner-for-grundskolan/laroplan-lgr11-for-grundskolan-samt-for-forskoleklassen-och-fritidshemmet?url=-996270488%2Fcompulsorycw%2Fjsp%2Fcurriculum.htm%3Ftos%3Dgr&sv.url=12.5dfce44715d35a5cdfa219f#anchor_1

² Se not 1

- kunna relatera sin reflektion kring skolan värdegrund till den egna arbetsuppgiften i skolan.

Innehåll

Utbildningen innehåller en orientering i idéhistoria med syfte att ge en omvärldsanalys av olika idésystem och den kristna traditionens plats bland dessa samt en presentation av den etik som grundats av och förvalts inom kristen tradition. Aktuella frågor med relevans för skolan och eleverna behandlas utifrån denna värdegrund. Stor vikt läggs vid lärarens egen reflektion och förmågan att formulera en egen ståndpunkt i värdegrundsfrågor.

Innehåll

- Vad betyder ”kristen värdegrund”?
- Vilka konsekvenser får den för bemötande mellan personal, elever och föräldrar
- Idéhistorisk översikt: idéer som präglat vår kultur och skapat grunden för västerländsk synen på människovärdet
- Bibeln – kristendomens fundament
- ”Individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande.”: hur gestaltas detta i skolan?
- Postmoderna trender i filosofi och pedagogik
- Kristen etik, naturrätten och dekalogen

Undervisning och certifiering

Tre olika modeller:

- Certifiering av enskilda studerande genom att kursen genomgås, inkluderande föreläsningar, kurslitteratur, test och eget PM-skrivande.
- Certifiering av skolan: ska uppfylla vissa krav och redovisa detta i samarbete med STHs processledare. Skolans redovisning av sitt arbete med värdegrundskursen ligger sedan till grund för en certifiering som utfärdas av STH.
- Skolan genomför ett gemensamt arbete med värdegrundskursen men avstår från certifiering

För genomförd värdegrundscertifiering ska varje person:

- Delta i två heldagar med inspelade föreläsningar och gruppdiskussioner utifrån diskussionsfrågor där webinarium kan användas.
- Tillgodogöra sig kurens webbaserade undervisning individuellt.
- Göra slutprov och skriva PM

Certifiering

- Efter certifiering av skola utfärdas certifieringsdiplom.
- Efter avslutad utbildning för personal och enskilda kursdeltagare med godkänt resultat utfärdas VG-certifikat

Undervisningen ges genom

- Webbportal med kursmaterial
- Webbinarier i storklass (i tillämpliga fall)
- föreläsningar via internet
- lokalt grupparbete inom personalgruppen (i tillämpliga fall)

Examinationen sker genom

- skriftligt prov/quiz på den extensivt lästa litteraturen
- personligt PM, innehållande reflektioner, strategi och mål för värdegrundsarbete
- deltagande i den lokala personalgruppens VG-arbete (i tillämpliga fall)

Litteratur (ca 1500 extensiv läsning)

Aronson, Torbjörn: *Kristen skola i Sverige under tusen år*, Areopagos, Uppsala, 2016, 176s

Arpi, Ivar & Wyndhamn, Anna-Karin: *Genusdoktrinen*. Fri Tanke Förlag, Sthlm, 2020, 300s

Edsinger, O & Baker, R: *Bekänna färg. Kyrka och hbtq i en regnbågsfärgad värld*. Apologia, Stockholm, 2019, 324s

FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, se <https://sv.wikisource.org/wiki/>

Henreksson, Magnus, m.fl.: *Kunskapssynen och pedagogiken – Varför skolan slutade leverera och hur det kan åtgärdas*. Dialogos förlag, Lund 2017, 256s (E-bok)

Kjöllerström, Sven: *Guds lag och Sveriges lag under reformationstiden*, Gleerups, Lund, 1957, s. 3–4, 7–19

Lewis, C.S.: *Världens sista kväll och andra texter*, Libris, Örebro, 2013, valda delar (de essäer som ingår i boken *Människans avskaffande*)

Luther, Martin: *Vad är det? Martin Luthers lilla katekes med kort utveckling i modern språkdräkt*. Övers. C-A Aurelius & Margareta Cöster, Artos Norma, Skellefteå, 2019, 138s

McGrath, Alister: *The Great Mystery. Science, God and the Human Quest for Meaning*. Hodder & Stoughton, London, 2017, 200s

Närbild: Arvet från Aten, Rom och Jerusalem, Bilaga, Världen idag, 2020

Sahlberg, Carl-Erik: *Miraklet S:ta Clara*, Semnos, 2015, 78s

Artiklar, presentation och andra resurser kan tillkomma.

Ämne/föreläsare/läshänvisningar

Vecka	Lärare/läshänvisningar
Vecka 1	
Kursintroduktion	Kursplan
Vecka 2–3	
Människolivets okränkbarhet: dekalogen	Anders Gerdmar Alistair McGrath, <i>The Great Mystery</i> Martin Luther, <i>Vad är det?</i>
Vecka 4	
Individens frihet och integritet Jämställdhet mellan kvinnor och män	Anitha Risberg Olof Edsinger & Ray Baker, red., <i>Bekänna färg</i>
Vecka 5	
Solidaritet med svaga och utsatta	Carl-Erik Sahlberg († 2021, tidigare inspelade lektioner finns i kursportalen) C-E Sahlberg, <i>Miraklet S:ta Clara</i> ,
Vecka 6	
Kristen etik och alla människors lika värde	Torbjörn Aronson <i>FN:s deklaration</i> C.S. Lewis, <i>Människans avskaffande</i> Sven Kjällerström, <i>Guds lag och Sveriges lag</i> , s. 3–4, 7–19
Vecka 7	
Västerländsk humanism	Torbjörn Aronson <i>Arvet från Aten, Rom och Jerusalem</i>

Vecka 8

Individens fostran till rättskänsla,
generositet, tolerans och ansvarstagande.

Torbjörn Aronson
Aronson, *Kristen skola i Sverige*

Vecka 9

Postmodernismen: filosofi, etik och
kulturströmning

Torbjörn Aronson
Henreksson, Magnus, m.fl.:
*Kunskapssynen och pedagogiken –
Varför skolan slutade leverera och hur
det kan åtgärdas.*
Arpi, Ivar & Wyndhamn, Anna-Karin:
Genusdoktrinen

Vecka 10

Demokrati – ursprung, historia
och moderna traditioner

Torbjörn Aronson